

**TOKAT
GAZİOSMANPAŞA
ÜNİVERSİTESİ**

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

2024 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

2024 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme

Raporu

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
Taşlıçiftlik Yerleşkesi/TOKAT
<http://strateji.gop.edu.tr>

Milletimizin siyasî, toplumsal hayatında, milletimizin fikrî terbiyesinde rehberimiz ilim ve teknik olacaktır. Mektep sayesinde, mektebin vereceği ilim ve teknik sayesinde ki Türk Milleti, Türk sanatı, ekonomisi, Türk şiir ve edebiyatı, bütün güzelliğiyle gelişir.

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

Üst Yönetici Sunuşu	1
I.GİRİŞ.....	2
I.1. Misyon	3
I.2. Vizyon.....	3
I.3. Organizasyon Şeması.....	4
II.İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI.....	5
II.1. Kontrol Ortamı	6
II.2. Risk Değerlendirme.....	9
II.3. Kontrol Faaliyetleri	12
II.4. Bilgi ve İletişim	15
II.5. İzleme	18
III.DİĞER BİLGİLER	21
III.1. İç Denetim Sonuçları	21
III.2. Dış Denetim Sonuçları	24
III.3. Diğer Bilgi Kaynakları.....	26
III.3.1. Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler	25
III.3.2. Kişi ve/veya İdarelerin Talep ve Şikayetleri	29
III.3.3. Diğer Bilgiler	30
IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ	30
V. SONUÇ VE ÖNERİLER	32
V.1. Güçlü Yönler.....	35
V.2. İyileştirmeye Açık Alanlar	36
V.3. Eylem İçin Öneriler.....	37

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçlarının Yorumlanması	5
Tablo 2:	Kontrol Ortamı Soru Formu Sonuçları	6
Tablo 3:	Konsolide Edilmiş Kontrol Ortamı Soru Formu Sonuçları	8
Tablo 4:	Risk Değerlendirme Soru Formu Sonuçları	9
Tablo 5:	Konsolide Edilmiş Risk Değerlendirme Soru Formu Sonuçları	11
Tablo 6:	Kontrol Faaliyetleri Soru Formu Sonuçları	13
Tablo 7:	Konsolide Edilmiş Kontrol Faaliyetleri Soru Formu Sonuçları	14
Tablo 8:	Bilgi ve İletişim Soru Formu Sonuçları	16
Tablo 9:	Konsolide Edilmiş Bilgi ve İletişim Soru Formu Sonuçları	17
Tablo 10:	İzleme Soru Formu Sonuçları	19
Tablo 11:	Konsolide Edilmiş İzleme Soru Formu Sonuçları	20
Tablo 12:	İç Denetim Birim Başkanlığı Denetim Raporları	22
Tablo 13:	Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler	27
Tablo 14:	İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçları	32

Üst Yönetici Sunuşu

Üniversitemizde planlı hizmet sunumu, politika geliştirme, uygulama, izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin etkinliği iç kontrol sisteminden yararlanılarak sağlanmaktadır. İç kontrol; idarenin hedeflerine doğru ilerlerken saydamlığın, hesap verilebilirliğin sağlandığı ve üst yönetim ile her düzeydeki personelin farklı noktalarda müdahil olduğu iyi bir yönetim aracıdır. Bu yaklaşım ile iç kontrol sistemi, misyonumuzu gerçekleştirirken karşılaşılabileceğimiz risk ve belirsizlikleri en aza indirerek yönetime makul bir güvence sağlamaya yöneliktir. İç kontrol sisteminin başarılı olabilmesi için yöneticilerin iç kontrolü sahiplenmesi, personelin etik değerleri benimsemesi ve idarece sistemin içselleştirilmesi gerekmektedir.

İç kontrol sisteminin etkili bir biçimde uygulanabilmesi, personelin iç kontrolü bir yük olarak değil, beklenmeyen durumlar ortaya çıktığında oluşacak kayıpları önlemek veya fırsatları değerlendirmek için bir araç olarak görmesine bağlıdır. Personel, yerine getirdiği görev hakkında en kapsamlı bilgiye sahip kişidir. Bu kabulle personelin göreviyle ilgili risk içeren hususları tespit etmesi ve bu riskleri yönetime iletmesi, iç kontrol sisteminin sağlıklı işlemesi bakımından oldukça önemlidir.

Üniversitemizde her düzeydeki personelin, iç kontrol sisteminin hayata geçirilmesinde üstüne düşen görevi en iyi şekilde yerine getireceğine yürekten inanmaktayım. Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık ilkeleri doğrultusunda hazırlanan Üniversitemiz 2024 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporumuzu kamuoyu bilgisine saygılarımla sunarım.

Prof. Dr. Fatih YILMAZ
Rektör

I. GİRİŞ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tokat - Turhal karayolu üzerinde Tokat il merkezine 9 km uzaklıktaki Taşlıçiftlik Yerleşkesi, şehir merkezindeki Ali Şevki Erek Yerleşkesi ve 8 ilçesindeki yerleşkelerinde hizmet vermektedir. Üniversitemizde yüksek lisans ve doktora eğitimi veren 1 lisansüstü eğitim enstitüsü, lisans eğitimi veren 17 fakülte, 1 devlet konservatuvarı, 2 yüksekokul, ön lisans eğitimi veren 12 meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bunlara ek olarak 22 uygulama ve araştırma merkezi, rektörlüğe bağlı 8 bölüm ve 12 idari birim ile eğitim - öğretim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetleri sürdürülmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun iç kontrolün tanımı başlıklı 55. maddesinde; "İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür." şeklinde yer almaktadır. Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir" hükmü gereğince, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" hazırlanarak, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğde; " Kamu idarelerinin, iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere; yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi, bu çalışmalar için eylem planı oluşturulması, gerekli prosedürler ve ilgili düzenlemelerin hazırlanması çalışmalarını yürütmeleri gerekmektedir. Söz konusu çalışmaların etkili bir şekilde ve zamanında yürütülmesini sağlamak üzere, idarelerin üst yöneticileri tarafından gerekli önlemler alınacaktır." hükmü yer almaktadır. Ayrıca üst yöneticilere, iç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesi, iç kontrol sisteminin bir gereği olarak yazılı prosedür ve talimatların oluşturulması gibi her türlü düzenlemelerin yapılması, harcama yetkililerine ise görev ve yetki alanları çerçevesinde, idari ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişini sağlama sorumluluğu verilmiş bulunmaktadır.

I.1. Misyon

Evrensel değerlere sahip, insana, topluma ve doğaya saygılı, ülkenin sosyokültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlayacak çok yönlü, girişimci ve yenilikçi bireyler yetiştirmek; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası sorunlara çözümler üretecek bilimsel çalışmalar yapmak ve edinilen bu bilgi birikimini başta ülkemiz olmak üzere tüm insanlığın hizmetine sunmak.

I.2 Vizyon

Yerel kalkınma başta olmak üzere, ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına ve tüm insanlığın refahına katkı sunan, öz kaynaklarını sürekli geliştiren, ulusal ve uluslararası tanınırlığı olan ve tercih edilen yeni nesil bir üniversite olmak.

I.3. Organizasyon Şeması

II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI

İç kontrol sisteminin değerlendirilmesi süreci, Üniversitemizin amaç ve hedeflerine ulaşma konusunda iç kontrol sisteminin beklenen katkıyı sağlayıp sağlamadığının iç kontrol bileşenleri özelinde incelenmesi ve sistemin iyileştirmeye açık alanlarının tespit edilerek düzeltici önlemlerin belirlenmesini kapsamaktadır. Üniversitemizde, Kamu İç Kontrol Rehberi'nde yer alan soru formu kullanılarak iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir. Soru formunda; Kontrol Ortamı standartlarına yönelik 24, Risk Değerlendirme standartlarına yönelik 16, Kontrol Faaliyetleri standartlarına yönelik 12, Bilgi ve İletişim standartlarına yönelik 11 ve İzleme standartlarına yönelik 7 adet soru harcama birimlerine yöneltilmiştir. Soru formu cevaplarında; **Evet (2 puan)**, ilgili soruda sözü edilen konuların birimde gereken şekilde anlaşıldığı ve uygulandığı anlamına gelmektedir. **Hayır (0 puan)**, bu konuların birimin genelinde anlaşılmadığı ve hayata geçirilmediği anlamına gelmektedir. **Geliştirilmekte (1 puan)** ise ilgili soruda sözü edilen konuların birimin bazı bölümlerinde kısmen anlaşıldığı ve uygulandığı anlamına gelmektedir.

Üniversitemiz 17 Fakülte, 1 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 1 Konservatuvar, 2 Yüksekokul, 12 Meslek Yüksekokulu, 3 Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2 Koordinatörlük ve 11 İdari Birim olmak üzere toplam 49 harcama biriminden toplanan soru formları; Kontrol Ortamı, Risk Değerlendirme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi - İletişim ve İzleme standartları başlığı altında hem harcama birimi özelinde hem de konsolide edilmiş tabloların genel sonuçları bakımından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye esas hesaplamalarda bulunan kesirli puanlar, en yakın tam puana iblağ edilmiş ve tablolarda kullanılmıştır. Yüzde puanların yorumlanması aşağıda yer alan “İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçlarının Yorumlanması” tablosuna göre yapılmıştır.

Tablo 1: İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçlarının Yorumlanması

Puan (%)	Yorum
0-25	İç kontrol sisteminin gelişiminin en düşük seviyede olduğunun göstergesi. Biraz farkındalık olmakla birlikte iç kontrol mekanizmalarının henüz idarede uygulanmadığı anlaşılmaktadır. İç kontrol sisteminin kurulması için acil rehberlik ve yönlendirmede bulunulması gereklidir.
26-50	İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol sistemine ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gereklidir.

51-75	İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.
76-90	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
91-100	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.

II.1. Kontrol Ortamı

Kontrol ortamı, iç kontrol sisteminin diğer unsurlarına temel oluşturan genel bir çerçeve sağlamaktadır. Kontrol ortamı; misyonun belirlenmesini, kurum personeline duyurulmasını ve bunlarla uyumlu bir organizasyon yapısının ve kurumsal kültürün oluşturulmasını tanımlamak amacıyla kullanılan bir kavramdır. Kontrol ortamı üzerinde etkili temel unsurlar; kişisel ve mesleki dürüstlük, yönetim ve personelin etik değerleri, iç kontrole yönelik destekleyici tutum, insan kaynakları yönetimi için yazılı kurallar ve uygulamalar, kurumsal yapı, yönetim felsefesi ve iş yapma biçimi olarak sayılabilir.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: Kontrol Ortamı Soru Formu Sonuçları

Sıra Nu.	Birimler	Kontrol Ortamı Puanı	Kontrol Ortamı Puanı (%)	Risk Rengi
1	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	45	93,75	
2	BAP Koordinasyon Birimi Koor.	47	97,91	
3	Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü	45	93,75	
4	Genel Sekreterlik	40	83,33	
5	Hukuk Müşavirliği	31	64,58	
6	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	29	60,42	
7	Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	48	100,00	
8	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	29	60,42	
9	Personel Daire Başkanlığı	43	89,58	
10	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	32	66,67	
11	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	48	100,00	
12	Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi	41	85,42	
13	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	48	100,00	
14	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi	39	81,25	
15	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi	43	89,58	

16	Erasmus Koordinatörlüğü	41	85,41	
17	Diş Hekimliği Fakültesi	35	72,92	
18	Eczacılık Fakültesi	47	97,92	
19	Eğitim Fakültesi	48	100,00	
20	Erbaa Sağlık Bilimleri Fakültesi	42	87,50	
21	Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	42	87,50	
22	Fen Edebiyat Fakültesi	47	97,92	
23	Güzel Sanatlar Fakültesi	44	91,66	
24	Hukuk Fakültesi	38	79,17	
25	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	45	93,75	
26	İslami İlimler Fakültesi	48	100,00	
27	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	43	89,58	
28	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	48	100,00	
29	Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi	34	70,83	
30	Sağlık Bilimleri Fakültesi	46	95,83	
31	Spor Bilimleri Fakültesi	45	93,75	
32	Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi	43	89,58	
33	Ziraat Fakültesi	46	95,83	
34	Tıp Fakültesi	47	97,92	
35	Almus MYO	48	100,00	
36	Artova MYO	48	100,00	
37	Devlet Konservatuvarı	46	95,83	
38	Erbaa Sağlık Hizmetleri MYO	42	87,50	
39	Erbaa MYO	42	87,50	
40	Pazar MYO	42	87,50	
41	Niksar MYO	44	91,67	
42	Tokat MYO	48	100,00	
43	Tokat Sağlık Hizmetleri MYO	45	93,75	
44	Turhal MYO	42	87,50	
45	Turhal Sağlık Hizmetleri MYO	40	83,33	
46	Yabancı Diller Yüksekokulu	41	85,42	
47	Zile Dinçerler Turizm Otelcilik MYO	36	75,00	
48	Zile MYO	37	77,08	
49	Reşadiye MYO	47	97,92	
Soru Sayısı		24		
Toplam Puan		2085		
Ortalama Puan (Toplam Puan / Birim Sayısı)		42,55		
Ortalama Yüzde Puanı (%) (Ort. Puan / Maks. Puan)		%88,64		

Tablo 3: Konsolide Edilmiş Kontrol Ortamı Soru Formu Sonuçları

Birimler	Kontrol Ortamı Puanı	Kontrol Ortamı Puanı (%)	Açıklamalar
İdari Birimler	41	85	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
Fakülteler	44	91	
Yüksek Okullar ve Meslek Yüksek Okulları	43	89	
Ortalama	43	89	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Değerlendirme: Üniversitemiz 17 Fakülte, 1 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 1 Konservatuvar, 2 Yüksekokul, 12 Meslek Yüksekokulu, 3 Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2 Koordinatörlük ve 11 İdari Birim olmak üzere toplam 49 harcama biriminden elde edilen Kontrol Ortamına ilişkin veriler neticesinde;

- 24 birimde (risk rengi: yeşil), iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu birimler, özellikle etik değerlerin benimsenmesi, görev ve yetki dağılımının açıkça tanımlanması ve üst yönetimin iç kontrol sistemine verdiği güçlü destekle öne çıkmaktadır.
- 18 birimde (risk rengi: sarı), iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu birimler, genellikle organizasyon yapısının ve kurumsal kültürün geliştirilmesi açısından ek adımlar atılması gereken alanlar olarak dikkat çekmektedir.
- 7 birimde (risk rengi: mavi), iç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamaya başlandığı ancak geliştirilmesi gerektiği

değerlendirilmiştir. Bu birimler arasında, özellikle personel yeterliliği ve iç kontrol farkındalığının artırılmasına yönelik eğitim ihtiyaçları ön plandadır.

- Tüm birimler birlikte ele alındığında; iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu sonuç, Üniversitemizin iç kontrol sisteminin genel olarak sağlam bir temel üzerine kurulu olduğunu, ancak özellikle orta seviyede kalan birimler için hedefe yönelik iyileştirme planlarının oluşturulmasının faydalı olacağını göstermektedir.

II.2. Risk Değerlendirme

Risk değerlendirmesi; idarenin amaç, hedef ve faaliyetlerinin olumsuz gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi, kurumun faaliyetlerde etkinlik, mali raporlarda güvenilirlik ve düzenlemelere uyum hedeflerini olumsuz etkileyecek iç ve dış olayların tespit ve analiz edilerek bunlara uygun cevaplar verilmesini belirleme sürecidir. Kurumun amaçları açık, net ve tutarlı biçimde belirlenmelidir. Amaçlar belirlendikten sonra amaçlarla bağlantılı iç ve dış kaynaklı riskler tanımlanmalı, değerlendirilmeli ve alınacak tedbirler kararlaştırılmalıdır. Risk yönetimi idarenin değişen ihtiyaçlara cevap vermek üzere büyümesi veya değişmesini sağlamak için gerekli risklerin alınması demektir. Risk yönetimi riskten kaçınmak anlamına gelmemekte, idare üzerinde olumsuz etki bırakma potansiyeli olanlar risk kabul edilmektedir.

Bu bölümde idare, risk algısı ve riskle başa çıkabilme kapasitesini ölçmeyi hedeflemektedir. Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4: Risk Değerlendirme Soru Formu Sonuçları

Sıra Nu.	Birimler	Risk Değerlendirme Puanı	Risk Değerlendirme Puanı (%)	Risk Rengi
1	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	31	96,88	
2	B.A.P.	32	100,00	
3	Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü	26	81,25	
4	Genel Sekreterlik	25	78,13	
5	Hukuk Müşavirliği	24	75,00	
6	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	23	71,88	

7	Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	32	100,00	
8	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	22	68,75	
9	Personel Daire Başkanlığı	30	93,75	
10	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	26	81,25	
11	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	32	100,00	
12	Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi	22	68,75	
13	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	28	87,50	
14	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi	19	59,38	
15	Erasmus Koordinatörlüğü	32	100,00	
16	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi	23	71,88	
17	Diş Hekimliği Fakültesi	25	78,13	
18	Eczacılık Fakültesi	30	93,75	
19	Eğitim Fakültesi	30	93,75	
20	Erbaa Sağlık Bilimleri Fakültesi	32	100,00	
21	Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	32	100,00	
22	Fen Edebiyat Fakültesi	26	81,25	
23	Güzel Sanatlar Fakültesi	29	90,63	
24	Hukuk Fakültesi	25	78,13	
25	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	32	100,00	
26	İslami İlimler Fakültesi	32	100,00	
27	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	10	31,25	
28	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	32	100,00	
29	Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi	28	87,50	
30	Sağlık Bilimleri Fakültesi	30	93,75	
31	Spor Bilimleri Fakültesi	31	96,88	
32	Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi	29	90,63	
33	Ziraat Fakültesi	29	90,63	
34	Tıp Fakültesi	29	90,63	
35	Almus MYO	31	96,88	
36	Artova MYO	32	100,00	
37	Devlet Konservatuvarı	32	100,00	
38	Erbaa Sağlık Hizmetleri MYO	31	96,88	
39	Erbaa MYO	31	96,88	
40	Pazar MYO	26	81,25	
41	Niksar MYO	27	84,38	
42	Tokat MYO	29	90,63	
43	Tokat Sağlık Hizmetleri MYO	32	100,00	
44	Turhal MYO	30	93,75	
45	Turhal Sağlık Hizmetleri MYO	29	90,63	
46	Yabancı Diller Yüksekokulu	24	75,00	
47	Zile Dinçerler Turizm Otelcilik MYO	32	100,00	
48	Zile MYO	31	96,88	
49	Reşadiye MYO	32	100,00	
Soru Sayısı		16		
Toplam Puan		1387		
Ortalama Puan (Toplam Puan / Birim Sayısı)		28,31		
Ortalama Yüzde Puanı (%) (Ort. Puan / Maks. Puan)		%88,47		

Tablo 5: Konsolide Edilmiş Risk Değerlendirme Soru Formu Sonuçları

Birimler	Risk Değerlendirme Puanı	Risk Değerlendirme Puanı (%)	Açıklamalar
İdari Birimler	27	84	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
Fakülteler	28	88	
Yüksek Okullar ve Meslek Yüksek Okulları	30	93,75	
Ortalama	28	88	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Değerlendirme: Üniversitemiz 17 Fakülte, 1 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 1 Konservatuvar, 2 Yüksekokul, 12 Meslek Yüksekokulu, 3 Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2 Koordinatörlük ve 11 İdari Birim olmak üzere toplam 49 harcama biriminden elde edilen Risk Değerlendirme standardına ilişkin veriler neticesinde;

- 25 birimde (risk rengi: yeşil), iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu birimler, risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve uygun kontrol stratejilerinin uygulanması konusunda örnek bir performans sergilemiştir.
- 16 birimde (risk rengi: sarı), iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu birimler, özellikle risk yönetimi süreçlerinin daha sistematik bir şekilde uygulanması ve risklerin düzenli olarak gözden geçirilmesi konularında gelişim potansiyeline sahiptir.
- 7 birimde (risk rengi: mavi), iç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamaya başlandığı ancak geliştirilmesi gerektiği

değerlendirilmiştir. Bu birimler, risk değerlendirme süreçlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde uygulanması ve risk farkındalığının artırılması için desteklenmelidir.

- 1 birimde (risk rengi: turuncu), İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğu, iç kontrol sistemine ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu ve iç kontrol mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gerekmektedir. Bu birim, risk yönetimi konusunda rehberlik ve eğitim programına da ihtiyaç duymaktadır.
- Tüm birimler birlikte değerlendirildiğinde; iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu sonuç, Üniversitemizin risk yönetimi süreçlerinin genel olarak güçlü olduğunu, ancak düşük seviyede kalan birim için özel bir iyileştirme planının devreye alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

II.3. Kontrol Faaliyetleri

Kontrol faaliyetleri, idarenin öngörülen risklerin etki ve/veya olasılığını azaltmayı ve böylece idarenin amaç ve hedeflerine ulaşma olasılığını artırmayı amaçlayan eylemlerdir. Kontrol faaliyetleri, mali ve mali olmayan kontrolleri de kapsamakta olup idarenin tüm faaliyetleri için bir bütün olarak tasarlanıp uygulanması sürecidir.

Kontrol faaliyetlerinin fayda - maliyet analizi çerçevesinde doğrudan hedefe ulaşmayı sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Kontrol faaliyetlerinin anlaşılır, uygulanabilir ve tutarlı olması kontrollerin etkinliği açısından önemlidir. İyi bir kontrol stratejisinde, kontrollerin belirlenmesi kadar bunların nasıl uygulanacağı da dikkate alınmalı ve kurumsal kapasite göz önünde bulundurulmalıdır. Kontrolün uygulanma amacı ile hedeflenen sonuçların örtüşüp örtüşmediği, başlangıç maliyetleri ile gerçekleşen maliyetler arasında paralellik olup olmadığı gibi hususların değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca kontrol faaliyetlerinin değişen şartlar karşısında düzenli olarak gözden geçirilmesi de etkililiğinin değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 6: Kontrol Faaliyetleri Soru Formu Sonuçları

Sıra Nu.	Birimler	Kontrol Faaliyetleri Puanı	Kontrol Faaliyetleri Puanı (%)	Risk Rengi
1	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	24	100,00	
2	B.A.P.	24	100,00	
3	Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü	24	100,00	
4	Genel Sekreterlik	23	95,83	
5	Hukuk Müşavirliği	21	87,50	
6	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	18	75,00	
7	Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	24	100,00	
8	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	16	66,67	
9	Personel Daire Başkanlığı	22	91,67	
10	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	20	83,33	
11	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	24	100,00	
12	Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi	19	79,17	
13	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	24	100,00	
14	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi	21	87,50	
15	Erasmus Koordinatörlüğü	19	79,17	
16	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi	21	87,50	
17	Diş Hekimliği Fakültesi	18	75,00	
18	Eczacılık Fakültesi	23	95,83	
19	Eğitim Fakültesi	24	100,00	
20	Erbaa Sağlık Bilimleri Fakültesi	22	91,67	
21	Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	22	91,67	
22	Fen Edebiyat Fakültesi	24	100,00	
23	Güzel Sanatlar Fakültesi	19	79,17	
24	Hukuk Fakültesi	20	83,33	
25	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	22	91,67	
26	İslami İlimler Fakültesi	24	100,00	
27	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	14	58,33	
28	Almus MYO	23	95,83	
29	Artova MYO	24	100,00	
30	Devlet Konservatuvarı	24	100,00	
31	Erbaa Sağlık Hizmetleri MYO	22	91,67	
32	Erbaa MYO	22	91,67	
33	Pazar MYO	21	87,50	
34	Niksar MYO	24	100,00	
35	Tokat MYO	24	100,00	
36	Tokat Sağlık Hizmetleri MYO	24	100,00	
37	Turhal MYO	24	100,00	
38	Turhal Sağlık Hizmetleri MYO	20	83,33	
39	Yabancı Diller Yüksekokulu	20	83,33	
40	Zile Dinçerler Turizm Otelcilik MYO	23	95,83	
41	Zile MYO	22	91,67	
42	Reşadiye MYO	23	95,83	
43	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	24	100,00	

44	Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi	24	100,00	
45	Sağlık Bilimleri Fakültesi	22	91,67	
46	Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi	22	91,67	
47	Ziraat Fakültesi	19	79,17	
48	Tıp Fakültesi	24	100,00	
49	Spor Bilimleri Fakültesi	23	95,83	
Soru Sayısı		12		
Toplam Puan		1078		
Ortalma Puan (Toplam Puan / Birim Sayısı)		22		
Ortalama Yüzde Puanı (%) (Ort. Puan / Maks. Puan)		91,67		

Tablo 7: Konsolide Edilmiş Kontrol Faaliyetleri Soru Formu Sonuçları

Birimler	Kontrol Faaliyetleri Puanı	Kontrol Faaliyetleri Puanı (%)	Açıklamalar
İdari Birimler	22	92	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
Fakülteler	22	92	
Yüksek Okullar ve Meslek Yüksek Okulları	23	96	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Ortalama	22	92	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.

Değerlendirme: Üniversitemiz 17 Fakülte, 1 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 1 Konservatuvar, 2 Yüksekokul, 12 Meslek Yüksekokulu, 3 Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2 Koordinatörlük ve 11 İdari Birim olmak üzere toplam 49 harcama biriminden elde edilen Kontrol Faaliyetlerine ilişkin veriler neticesinde;

- 33 birimde (risk rengi: yeşil), iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu birimler, kontrol faaliyetlerinin tasarımı ve uygulanmasında yüksek bir tutarlılık ve

etkinlik göstermiş, özellikle görevler ayrılığı ilkesine uyum ve hiyerarşik kontrollerin etkinliği açısından öne çıkmıştır.

- 12 birimde (risk rengi: sarı), iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu birimler, kontrol faaliyetlerinin fayda-maliyet dengesi ve değişen şartlara adaptasyon açısından daha fazla iyileştirme yapma potansiyeline sahiptir.
- 4 birimde (risk rengi: mavi), iç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamaya başlandığı ancak geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu birimler, özellikle kontrol süreçlerinin daha anlaşılır ve uygulanabilir hale getirilmesi için rehberliğe ihtiyaç duymaktadır.
- İdari Birimler ve Fakültelerde iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir.
- Tüm birimler birlikte değerlendirildiğinde; iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu, Üniversitemizin kontrol faaliyetleri süreçlerinin oldukça etkili bir şekilde işlediğini ve kurum genelinde güçlü bir kontrol kültürünün yerleştiğini ortaya koymaktadır.

II.4. Bilgi ve İletişim

Bilgi ve iletişim; kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri ve izleme arasındaki ilişkiyi bilgi paylaşımı ve iletişim yoluyla sağlamaktadır. Bilgi ve iletişim, gerekli bilgiye ihtiyaç duyan kişi, personel ve yöneticiye belirli bir formatta, hedeflerin gerçekleştirilmesi ve iç kontrole ilişkin sorumlulukların yerine getirmelerine imkan verecek bir zaman dilimi içinde iletilmesini sağlayacak uygun bir bilgi, iletişim ve kayıt sistemini kapsamaktadır. Bilgi iletişim sistemleri gerektiği gibi işlemediği takdirde yöneticiler ve personel, zamanında ve doğru karar alamama, bunları uygulayamama ve nihayetinde hedeflere istenildiği şekilde ulaşamama gibi riskler ile karşı karşıya kalabilirler. Bu bakımdan bilgi; ulaşılabilir, faydalı, zamanlı, doğru, tam ve güncel olmalıdır.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru

formları analizi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Bilgi ve İletişim Soru Formu Sonuçları

Sıra Nu.	Birimler	Bilgi ve İletişim Puanı	Bilgi ve İletişim Puanı (%)	Risk Rengi
1	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	22	100,00	
2	B.A.P.	22	100,00	
3	Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü	22	100,00	
4	Genel Sekreterlik	20	90,91	
5	Hukuk Müşavirliği	19	86,36	
6	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	21	95,45	
7	Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	22	100,00	
8	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	18	81,82	
9	Personel Daire Başkanlığı	21	95,45	
10	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	18	81,82	
11	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	22	100,00	
12	Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi	22	100,00	
13	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	22	100,00	
14	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi	19	86,36	
15	Erasmus Koordinatörlüğü	18	81,82	
16	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi	14	63,64	
17	Diş Hekimliği Fakültesi	15	68,18	
18	Eczacılık Fakültesi	22	100,00	
19	Eğitim Fakültesi	20	90,91	
20	Erbaa Sağlık Bilimleri Fakültesi	22	100,00	
21	Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	22	100,00	
22	Fen Edebiyat Fakültesi	22	100,00	
23	Güzel Sanatlar Fakültesi	22	100,00	
24	Hukuk Fakültesi	22	100,00	
25	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	18	81,82	
26	İslami İlimler Fakültesi	22	100,00	
27	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	22	100,00	
28	Almus MYO	22	100,00	
29	Artova MYO	22	100,00	
30	Devlet Konservatuvarı	22	100,00	
31	Erbaa Sağlık Hizmetleri MYO	18	81,82	
32	Erbaa MYO	18	81,82	
33	Pazar MYO	21	95,45	
34	Niksar MYO	20	90,91	
35	Tokat MYO	22	100,00	
36	Tokat Sağlık Hizmetleri MYO	22	100,00	
37	Turhal MYO	19	86,36	
38	Turhal Sağlık Hizmetleri MYO	22	100,00	
39	Yabancı Diller Yüksekokulu	22	100,00	
40	Zile Dinçerler Turizm Otelcilik MYO	21	95,45	

41	Zile MYO	20	90,91	
42	Reşadiye MYO	22	100,00	
43	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	22	100,00	
44	Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi	21	95,45	
45	Sağlık Bilimleri Fakültesi	22	100,00	
46	Spor Bilimleri Fakültesi	22	100,00	
47	Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi	20	90,91	
48	Ziraat Fakültesi	22	100,00	
49	Tıp Fakültesi	22	100,00	
Soru Sayısı		11		
Toplam Puan		1017		
Ortalama Puan (Toplam Puan / Birim Sayısı)		20,76		
Ortalama Yüzde Puanı (%) (Ort. Puan / Maks. Puan)		94,36		

Tablo 9: Konsolide Edilmiş Bilgi ve İletişim Soru Formu Sonuçları

Birimler	Bilgi ve İletişim Puanı	Bilgi ve İletişim Puanı (%)	Açıklamalar
İdari Birimler	20	92	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Fakülteler	21	95	
Yüksek Okullar ve Meslek Yüksek Okulları	21	95	
Ortalama	21	94	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.

Değerlendirme: Üniversitemiz 17 Fakülte, 1 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 1 Konservatuvar, 2 Yüksekokul, 12 Meslek Yüksekokulu, 3 Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2 Koordinatörlük ve 11 İdari Birim olmak üzere toplam 49 harcama biriminden elde edilen Bilgi ve İletişim standardına ilişkin veriler neticesinde;

- 34 birimde (risk rengi: yeşil), iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu birimler, bilgi paylaşımının zamanlı, doğru ve tam olması, elektronik belge yönetim

sisteminin etkin kullanımı ve bilgi güvenliği kontrollerinin güçlü bir şekilde uygulanması açısından örnek bir performans sergilemiştir.

- 13 birimde (risk rengi: sarı), iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu birimler, özellikle iletişim kanallarının daha etkin kullanımı ve faaliyet sonuçlarının raporlanmasında standart bir yaklaşım geliştirilmesi konusunda iyileştirme yapabilir.
- 2 birimde (risk rengi: mavi), iç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamaya başlandığı ancak geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu birimler, bilgi ve iletişim süreçlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde uygulanması ve personel farkındalığının artırılması için desteklenmelidir.
- Tüm birimler birlikte değerlendirildiğinde; iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu sonuç, Üniversitemizin bilgi ve iletişim süreçlerinin oldukça gelişmiş olduğunu ve kurum genelinde bilgi akışının etkin bir şekilde yönetildiğini göstermektedir.

II.5. İzleme

İzleme ile idarenin faaliyetlerinin misyon doğrultusunda hedeflerle uyumlu olarak yürütülüp yürütülmediği, risk yönetimi esasları çerçevesinde gerekli kontrollerin öngörülüp öngörülmediği, söz konusu kontrollerin uygulanıp uygulanmadığı, iletişimin açık ve yeterli olup olmadığı gibi hususlar tespit edilip değerlendirilmektedir. Etkili ve verimli bir izlemenin temelinde idarenin hedefleri ile ilgili risklere yönelik kontrollerin değerlendirildiği izleme prosedürlerinin tasarlanması ve uygulanması yatmaktadır. Kontrol sürecinde karşılaşılan aksaklıkların idarenin hedeflerine önemli bir zarar vermeden düzeltilmesi sağlanmalıdır.

İzleme, iç kontrol sisteminin beklendiği şekilde işleyişinin ve koşullardaki değişikliklere uyum göstermesinin sağlanması amacıyla gerçekleştirilir ve yönetime kontrol faaliyetleri sorunlarının düzeltilmesi ve istenmeyen bir olay meydana gelmeden önce riski kontrol etme şansı vermektedir. İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsamaktadır. İç kontrol sisteminin izlenmesinde katılımcılık esastır. İzlemede soru formları, iç ve dış denetim raporları, kişi ve idarelerin talepleri, şikayetleri, bütçe bilgileri ve ön mali kontrole ilişkin verilerden yararlanılmaktadır.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 10: İzleme Soru Formu Sonuçları

Sıra Nu.	Birimler	İzleme Puanı	İzleme Puanı (%)	Risk Rengi
1	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	13	92,86	
2	B.A.P.	14	100,00	
3	Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü	12	85,71	
4	Genel Sekreterlik	14	100,00	
5	Hukuk Müşavirliği	9	64,29	
6	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	12	85,71	
7	Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı	14	100,00	
8	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	11	78,57	
9	Personel Daire Başkanlığı	14	100,00	
10	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	12	85,71	
11	Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	14	100,00	
12	Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi	9	64,29	
13	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	14	100,00	
14	Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi	12	85,71	
15	Erasmus Koordinatörlüğü	14	100,00	
16	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi	9	64,29	
17	Diş Hekimliği Fakültesi	14	100,00	
18	Eczacılık Fakültesi	14	100,00	
19	Eğitim Fakültesi	14	100,00	
20	Erbaa Sağlık Bilimleri Fakültesi	13	92,86	
21	Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	14	100,00	
22	Fen Edebiyat Fakültesi	14	100,00	
23	Güzel Sanatlar Fakültesi	12	85,71	
24	Hukuk Fakültesi	14	100,00	
25	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	14	100,00	
26	İslami İlimler Fakültesi	14	100,00	
27	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	14	100,00	
28	Almus MYO	14	100,00	
29	Artova MYO	13	92,86	
30	Devlet Konservatuvarı	14	100,00	
31	Erbaa Sağlık Hizmetleri MYO	12	85,71	
32	Erbaa MYO	12	85,71	
33	Pazar MYO	12	85,71	
34	Niksar MYO	12	85,71	
35	Tokat MYO	14	100	
36	Tokat Sağlık Hizmetleri MYO	14	100,00	
37	Turhal MYO	12	85,71	
38	Turhal Sağlık Hizmetleri MYO	11	78,57	

39	Yabancı Diller Yüksekokulu	13	92,86	
40	Zile Dinçerler Turizm Otelcilik MYO	13	92,86	
41	Zile MYO	13	92,86	
42	Reşadiye MYO	13	92,86	
43	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	11	78,57	
44	Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi	12	85,71	
45	Sağlık Bilimleri Fakültesi	14	100,00	
46	Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi	14	100,00	
47	Ziraat Fakültesi	10	71,43	
48	Tıp Fakültesi	13	92,86	
49	Spor Bilimleri Fakültesi	11	78,57	
Soru Sayısı		7		
Toplam Puan		626		
Ortalama Puan (Toplam Puan / Birim Sayısı)		12,78		
Ortalama Yüzde Puanı (%) (Ort. Puan / Maks. Puan)		91,29		

Tablo 11: Konsolide Edilmiş İzleme Soru Formu Sonuçları

Birimler	İzleme Puanı	İzleme Puanı (%)	Açıklamalar
İdari Birimler	12	88	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
Fakülteler	13	93	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Yüksek Okullar ve Meslek Yüksek Okulları	13	93	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.
Ortalama	13	93	

Değerlendirme: Üniversitemiz 17 Fakülte, 1 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 1 Konservatuvar, 2 Yüksekokul, 12 Meslek Yüksekokulu, 3 Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2 Koordinatörlük ve 11 İdari Birim olmak üzere toplam 49 harcama biriminden elde edilen İzleme standardına ilişkin veriler neticesinde;

- 30 birimde (risk rengi: yeşil), iç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı değerlendirilmiştir. Bu

birimler, iç kontrol sisteminin sürekli izlenmesi, faaliyet raporlarının düzenli hazırlanması ve iç denetim raporlarının etkin bir şekilde değerlendirilmesi konularında güçlü bir performans sergilemiştir.

- 15 birimde (risk rengi: sarı), iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu birimler, özellikle izleme süreçlerinin daha sistematik hale getirilmesi ve performans programlarının daha etkin izlenmesi açısından gelişim potansiyeline sahiptir.
- 4 birimde (risk rengi: mavi), iç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamaya başlandığı ancak geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu birimler, izleme prosedürlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde uygulanması ve yönetici sorumluluklarının daha etkin bir şekilde yerine getirilmesi için desteklenmelidir.
- İdari Birimler ve Fakültelerde iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir.
- Tüm birimler birlikte değerlendirildiğinde iç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmiştir. Bu, Üniversitemizin izleme süreçlerinin oldukça etkin bir şekilde işlediğini ve kurum genelinde güçlü bir izleme kültürünün yerleştiğini ortaya koymaktadır.

III. DİĞER BİLGİLER

İç Denetim Sonuçları

İç denetim faaliyeti nesnel güvence sağlama ve danışmanlık hizmeti yoluyla Üniversitemizin faaliyetlerinin amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara, performans programlarına ve mevzuata uygun olarak planlanmasını ve yürütülmesini, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını, bilgilerin güvenilirliğini, bütünlüğünü ve zamanında elde edilebilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

İç denetim faaliyetleri sonucunda varlıklarının güvence altına alınması, iç kontrol

sisteminin etkinliği ve risklerin asgariye indirilmesi için Üniversitenin faaliyetlerini olumsuz etkileyebilecek risklerin tanımlanması, gerekli önlemlerin alınması, sürekli gözden geçirilmesi ve mümkünse sayısallaştırılması konularında yönetime önerilerde bulunmaktadır. Nesnel güvence sağlama, Üniversitenin risk yönetimi ile kontrol ve yönetim süreçlerinin etkin bir şekilde işlediğine, üretilen bilgilerin doğruluğuna ve tamlığına, faaliyetlerin etkili, ekonomik, verimli ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirildiğine, varlıkların korunduğuna dair kurum içine ve dışına yeterli güvencenin verilmesidir.

Üniversitemiz İç Denetim Birimi Başkanlığı tarafından 2024 yılına ilişkin düzenlenen denetim programı uyarınca, aşağıda yer alan tabloda belirtilen birimlerde iç denetim faaliyeti yürütülmüştür.

Tablo 12: İç Denetim Birim Başkanlığı Denetim Raporları

Sıra No.	Denetim Konusu	Denetim Yapılan Birimler	Bulgu Sayısı	Durum	Rapor Tarihi
1	- Projeler için verilebilecek ek bütçenin proje bütçesinin %50'sini geçmesi - BAP paylarının yasal sürede gönderilmemesi - Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında verilmesi gereken ara/sonuç raporlarının zamanında verilmemesi ve yaptırım uygulanmaması -Kredinin mahsup süresi içinde kapatılmaması	Bilimsel Araştırmalar Projeleri Koordinatörlüğü	4	Uzlaşıldı	25.07.2024

2	- Muhasebe ilkelerine uyum, kaynakların etkin ve verimli kullanılması, konukevi ücret tarifesinin Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğe uygun olmadığı ve Konaklama vergisi - Yüzme havuzu ücret tarifesinin Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğe uygun olmadığı, ücretsiz kullanım tanımları, UTARİT misafir takip ve yönetim programında yapılacak iyileştirmeler ve mevcut havuz kapasitesinin daha etkin olarak kullanılması	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı (Konukevi ve Yüzme Havuzu)	2	Uzlaşıldı	26.07.2024
3	- Ek ödemeye ilişkin usul ve esasların belirlenmemesi, fatura düzenlenmemesi	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merk	1	Uzlaşıldı	30.07.2024
4	- Ön mali kontrol yönergesinde değişiklik, Parasal limitler dahilinde yapılan alımlarda %10 takibi, ön mali kontrol işlemlerindeki eksiklikler, gelir kaydedilmeyen geçici teminatlar, mal teslimlerindeki eksiklikler	Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi	1	Uzlaşıldı	16.12.2024
5	- Muhasebe ilkelerine uyum, Kurumlar vergisi ve katma değer vergisi ödemeleri, işletmede kullanılan doğalgaz aboneliğinin Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı adına geçmesi	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	1	Uzlaşıldı	31.12.2024

Üniversitemiz İç Denetim Birimi Başkanlığınca 2024 yılına ilişkin iç denetim faaliyetlerinin dönemsel gözden geçirme programı kapsamında yapılan denetim raporları üst

yöneticiye sunulmuştur.

III.1. Dış Denetim Sonuçları

Sayıştay Başkanlığı, kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetlemektedir. Hesap verme sorumluluğu, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olmasını ifade eder.

Sayıştay denetimi; düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsamaktadır. Sayıştay incelemesi ise Sayıştay'ın kesin hükme bağlama ve denetim dışında kalan diğer çalışmalarıdır. Sayıştay, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde gerçekleştirdiği denetim ve incelemeler sonucunda hesap verme sorumluluğunun yerine getirilip getirilmediğini, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağı Sayıştay raporlarında belirtir. Kamu zararına sebep olunan durumlarda ise bu zararın tazminine ilişkin hükme bağlama işlemi ile sonuçlandırılır.

Denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uygun olarak yürütülmektedir. Uluslararası denetim standartları ile iç mevzuat arasında bir farklılık söz konusu olduğunda iç mevzuat esas alınır. Denetimler, güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasına gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir. Kalite güvencesinin sağlanması için denetimin her aşaması denetim standartlarına, stratejik planlara, denetim programlarına ve mesleki etik kurallarına uygunluğu açısından sürekli gözden geçirilmektedir.

Sayıştay'ın Üniversitemiz 2024 yılı faaliyetlerine ilişkin hazırladığı (taslak) denetim raporunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir. Rapordaki bulgu ve değerlendirmeler aşağıdaki gibidir.

İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi

Kontrol Ortamı Standartları

- *Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.*
- *İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.*
- *Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.*

- *Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.*

Risk Değerlendirme Standartları

- *2024-2028 Stratejik Planı, kurum birimlerinden alınan görüşler doğrultusunda katılımcı yöntemle hazırlanarak zamanında yayımlanmış olup içerik açısından mevzuata uygundur.*
- *İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.*
- *Kurum bütçesi performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirilmiştir.*
- *İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.*
- *Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.*

Kontrol Faaliyetleri Standartları

- *İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.*
- *İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.*
- *İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.*
- *İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.*
- *Üniversitede risk yönetimi süreci Risk Yönetimi Yönergesi (2015) ve Risk Strateji Belgesine (2024) uygun olarak yürütülmektedir.*
- *Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.*
- *Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi güncellenmiş olup 31.01.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.*

Bilgi ve İletişim Standartları

- *İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.*
- *Faaliyet sonuçları ile değerlendirmeleri Faaliyet Raporunda gösterilmektedir.*
- *Faaliyet Raporunda İç kontrol güvence beyanı mevcuttur.*

- *İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.*

İzleme Standartları

- *İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.*
- *Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan tamamı doludur.*
- *İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.*

III.3. Diğer Bilgi Kaynakları

III.3.1. Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler

Ön Mali Kontrol; harcama birimleri tarafından yapılan kontroller, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı ile İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol Müdürlüğü tarafından yapılan kontrollerden oluşmaktadır. Harcama birimleri ve Başkanlık tarafından yapılacak ön mali kontrol, idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama ve finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden yerine getirilmektedir. Mali karar ve işlemler harcama birimleri tarafından, kaynakların amaçlarına ve mevzuata uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından da kontrol edilmektedir.

Ön mali kontrol sonucunda uygun görüş verilip verilmemesi, danışma ve önleyici niteliğe haiz olup mali karar ve işlemlerin harcama yetkilisi tarafından uygulanmasında bağlayıcı değildir. Mali karar ve işlemlerin ön mali kontrole tabi tutulması ve ön mali kontrol sonucunda uygun görüş verilmiş olması, harcama yetkilileri ve gerçekleştirme görevlilerinin sorumluluğunu da ortadan kaldırmaz.

Harcama birimlerince yerine getirilecek ön mali kontrol işlemi ise süreç kontrolü olarak yapılmaktadır. Süreç kontrolünde, her bir işlem daha önceki işlemlerin kontrolünü içerecek şekilde tasarlanmakta ve uygulanmaktadır. Mali işlemlerin yürütülmesinde görev alanlar, yapacakları işlemten önceki işlemleri de kontrol ederler. Süreç kontrolünü sağlamak amacıyla malî işlemlerin süreç akış şeması hazırlanmaktadır.

5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun

Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 15'inci maddesine, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 58 ve 60'ıncı maddelerine ve 31.12.2005 tarihli ve 26040 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a dayanılarak hazırlanan Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi'nin 10, 11 ve 12'nci maddeleri gereğince 22 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarısı üzerinde ön mali kontrol yapılmıştır. Harcama birimleri uygulamalarından eksiklikleri tespit edilenler, mevzuat hükümleri çerçevesinde görüş yazısı ile bilgilendirilmiş ve aşağıdaki tabloda ön mali kontrole ilişkin veriler gösterilmiştir.

Tablo 13: Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler

Sıra No.	İhaleyi Yapan Birim	İşin Türü	Sözleşme Bedeli (TL)	Durumu	Tespit
1	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü	1 Kalem Tıbbi Cihaz ile 6 Kalem Hastane Mefruşatı Alımı (DMO'dan)	2.995.318,77	Uygun Görüldü	
2	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü	109 Adet GE Marka Tıbbi Cihazların 1 Yıllık Yedek Parça Dahil Bakım Onarım Hizmeti İşİ	4.300.000,00	Görüş verilmedi	Sözleşme imzalandıktan sonra ön mali kontrol için gönderilmiş
3	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Sulusaray Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi 2 Adet Jeneratör Yapım İşİ	6.446.660,60	Uygun Görüldü	
4	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Tömer Binası Altyapı ve Çevre Düzenleme işİ	4.497.329,71	Uygun Görüldü	
5	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Acil ve Yoğun Bakım Binası Yapım işİ	146.700.000,00	Uygun Görüldü	
6	Diş Hekimliği Fakültesi	14 Adet Diş Üniti, 1 Adet Dijital Panoramik Röntgen Cihazı, 3 Adet Ağız içi Fosfor Plak Tarayıcı alımı (DMO)	6.628.779,79	Uygun Görüldü	

7	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı ve Hastane mutfakları için 6 Aylık Muhtelif Gıda Maddeleri Ortak Mal Alımı	21.267.144,70	Uygun Görüldü	
8	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	33 Kalem Mal Alımı	5.045.034,40	Uygun Görüldü	
9	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü	İleri Düzey Endoskopik Görüntüleme Sistemi Alımı	6.120.000,00	Uygun Görüldü	
10	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	TOGÜ Teras Café için İşlenmiş Et Ürünleri Mal Alımı	1.198.500,00	Uygun Görüldü.	
11	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Rektörlük Binası Altyapı ve Çevre Düzenleme işi	15.785.000,00	Uygun Görüldü.	
12	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	26 Kalem Büro İşyeri Makine Teçhizat ve Mefruşat Alımı (DMO)	2.732.805,04	Uygun Görüldü	
13	Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü	2 Kalem Tıbbi Cihaz ile 44 Kalem Hastane Mefruşat Alımı	7.749.203,60	Uygun Görüldü	Kredi Talepnamesi ndeki maddi hatanın düzeltilmesi istendi.
14	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	16 Kalem Büro İşyeri Mefruşat Alımı	3.367.616,13	Uygun Görüldü	
15	Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Koordinatörlüğü	1 Kalem Solar Kurutma Ünitesi Alımı	2.550.000,00	Uygun Görüldü	
16	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	35 Kalem Güvenlik Kameraları ve Malzemeleri Alımı	1.098.081,00	Uygun Görüldü	
17	Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Eski Mutfak Binası Süt Ürünleri Tesisi Dönüşüm işi	4.123.000,00	Uygun Görüldü	
18	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	1 Kalem WAF Cihazı ve 4 Kalem Bilişim Malzemesi Alımı	1.319.057,00	Uygun Görüldü	
19	İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	Euro Dizel Motorin – Kurşunsuz Benzin Alım işi	2.518.650,00	Uygun Görüldü	
20	Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi Koordinatörlüğü	27 Kalem Mal ve Malzeme Alımı	1.130.000,00	Uygun Görüldü	

21	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	Tıp Fakültesi ve İlçe Yerleşkeler 2025 Yılı Yemek Hizmeti Alımı	40.249.700,00	Uygun Görüldü.	
22	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı ve Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Yemekhaneleri için 2025 Yılı Muhtelif Gıda Maddeleri Alımı	83.154.428,00	Uygun Görüldü.	

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi gereğince, 487 adet hak ediş ödemesine ait ödeme emri belgesi ve ekleri üzerinde ön mali kontrol işlemi yapılmıştır. Bunlardan 10 adet evrak mali mevzuat hükümlerine göre eksik ya da hatalı olduğundan düzeltilmek üzere ilgili harcama birimine iade edilmiştir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 24'üncü maddesi ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi'nin 16'ncı maddesi gereğince 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152'inci maddesine dayanarak yürürlüğe konulan Cumhurbaşkanlığı Kararı'nca 2024 yılı zam ve tazminat ödemesi yapılacak personelin I, II, III sayılı yan ödeme cetvelleri ön mali kontrole tabi tutulmuştur.

III.3.2. Kişi ve/veya İdarelerin Talep ve Şikayetleri

Üniversitemize 2024 yılı içerisinde harcama birimlerince tereddüte düşülen konular hakkında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gönderilen yazılara ilişkin 2 adet yazılı görüş verilmiştir.

- Erbaa Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğünden gelen talep doğrultusunda geçici görev yolluğu hakkında görüş verilmiştir.
- Diş Hekimliği Fakültesinden gelen talep doğrultusunda staj eğitiminde başarısız olan ancak staj bütünleme sınavına katılmaya hak kazanmak ve staj kontenjanlarını tamamlayabilmek için görev yapan intörn öğrencilere ücret ödemeye devam edilip edilmeyeceğin hususunda görüş verilmiştir.

III.3.3. Diğer Bilgiler

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca 2024 yılı içerisinde ön mali kontrole ilişkin veriler ile kişilerin ve idarelerin talepleri dışında bilgi bulunmamaktadır.

IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi amaç ve hedeflerine ulaşma yolunda gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri yerine getirirken, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde kurum kaynaklarının etkin, etkili, ekonomik ve idarenin amaçlarına uygun şekilde kullanılması, iş ve işlemlerin mevzuata uygunluğu, faaliyetler hakkında düzenli, zamanında ve güvenilir bilgi üretilmesi, idarenin varlıklarının korunması, yolsuzluk ve usulsüzlüklerin önlenmesi konularında yeterli ve makul güvence sağlayan bir yönetim aracı olarak iç kontrol sistemi oluşturma çalışmalarını başlatmış ve süreci devam ettirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesi ve Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde, Strateji Geliştirme Birimleri idarenin iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak ve ön mali kontrol faaliyetini yürütmekten sorumlu kılınmıştır. Aşağıda 2024 yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde icra edilen iç kontrol faaliyetleri sıralanmıştır.

- Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanarak yayımlanan “Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Rehberi”ne uygun olarak iki yıllık 2024-2025 yılları üniversitemiz kamu iç kontrol sistemi uyum eylem planı 16.01.2024 tarihli ve 383872 sayılı Rektörlük oluru ile onaylanmış olan K.İ.K.S. Uyum Eylem Planı son durum tabloları Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının web adresinde yayımlanmıştır.
- Üniversitemiz Senatosunun 31.01.2024 tarihli, kararı ile yeniden güncellenen, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının 15.02.2024 tarihli ve 400132 sayılı yazıyla harcama birimlerine duyurularak web sayfasında yayımlanmıştır.
- Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi gereğince Personel Daire Başkanlığınca gönderilen 2024 yılı Yan ödeme Cetvelleri üzerinde ön mali kontrol yapılmıştır.

- Üniversitemiz iç kontrol sistemi için oluşturulan izleme ve yönlendirme kurulu üyelerin görev değişiklikleri nedeniyle Rektörlük makamının 29.05.2024 tarihli ve 435416 sayılı oluruyla yeniden oluşturulmuştur.
- 31.07.2024 tarihinde 2024 yılı birinci dönem altı aylık iç kontrol eylem planı gerçekleşme sonuçları hazırlanmış ve web sayfasında yayımlanmıştır.
- Üniversitemiz “2023 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu” 27.06.2024 tarihli ve 443810 sayılı Rektörlük Makamından olur yazısı alındıktan sonra Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kullanıma sunulan Strateji Geliştirme Birimleri Yönetim Bilgi Sistemine (e-sgb) yüklenmiştir.
- Başkanlığımızca 07.10.2024 tarihli ve 482209 sayılı yazısı ile birimler amaç ve hedeflerine yönelik riskleri belirlemek ve tespit edilen riskleri ortadan kaldırmak için birim risk yönetim ekipleri tarafından risk analiz çalışmaları yapılmıştır. Birimler riskleri giderici ve önleyici kontrol faaliyetlerini belirlemiş ve uygulamaya geçilmiştir.
- Hazine ve Maliye Bakanlığının 04.04.2024 tarihli ve 3036727 sayılı onayı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurumsal Risk Yönetimi Rehberi gereği, Üniversitemiz kurumsal risk yönetimi yaklaşımını içeren Risk Strateji Belgesi taslağının hazırlanması, kurumsal risk yönetimi takviminin oluşturulması ve risk yönetimine yönelik eğitim ihtiyacının tespit edilmesi çalışmalarını içeren TOGÜ Risk Strateji Belgesi İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulumuzca tamamlanarak Rektörlük Makamının 11.12.2024 tarihli ve 504572 sayılı oluruyla yürürlüğe konulmuş ve web sayfamızda yayınlanmış, ayrıca birimlere duyurulmuştur.
- “İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole Tabi Mali Karar ve İşlemlere İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönerge” gereğince, 22 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarısı üzerinde ön mali kontrol yapılarak, harcama birimlerinden uygulamadaki eksiklikleri tespit edilenler mevzuat hükümleri çerçevesinde görüş yazısı ile bilgilendirilmiştir.
- Başkanlığımızca Üniversitemiz harcama birimlerinden gelen talep doğrultusunda Geçici görev yolluğu konusunda 2 adet yazılı görüş verilmiştir.
- 487 adet hak ediş ödemesine ait ödeme emri belgesi ve ekleri üzerinde ön mali kontrol işlemi yapılmıştır. Bunlardan mali mevzuat hükümlerine göre eksik ya da hatalı olduğu tespit edilen 10 adet ödeme emri belgesi düzeltilmek üzere ilgili harcama birimine iade edilmiştir.

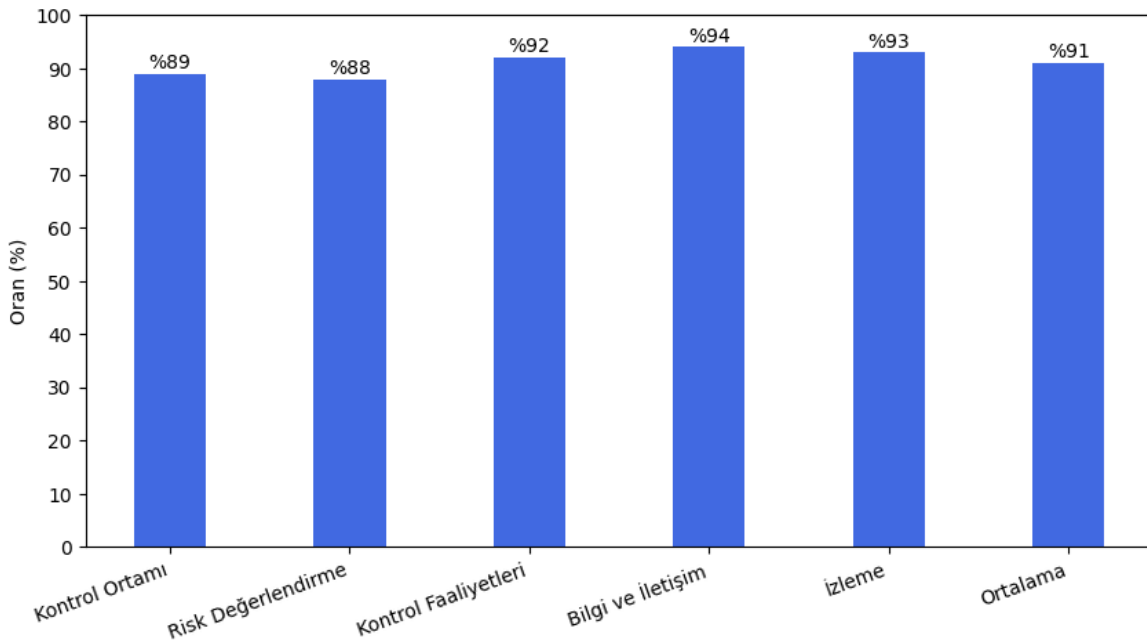
- Üniversitemiz iç kontrol sistemini değerlendirmek amacıyla Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının 26.12.2024 tarihli ve 513158 sayılı yazı ile birimlerden iç kontrol soru formunu doldurmaları istenmiştir. İç kontrol sisteminin işleyişi, etkililiği ve etkinliği konusunda soru formlarının yardımıyla 2024 yılı iç kontrol sisteminin değerlendirme çalışmaları başlatılmıştır.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamu iç kontrol sistemi, yöneticilerin ve çalışanların iş birliği ile etkili hale gelen, Üniversitenin hedeflerine ulaşmasında stratejilerinin doğru bir şekilde hayata geçmesini sağlayan, kaynaklarını koruyan ve aynı zamanda verimlilik açısından fayda sağlayan bir mekanizmadır. Üniversitenin hiyerarşik yapısında yer alan herkes, iç kontrolün verimliliğinde etkilidir. İç kontrol sisteminin oluşturulması ve uygulanması için iç kontrol bileşenlerinin tamamının bu süreçte aktif ve başarılı yürütülmesi gerekmektedir. Kontrol Ortamı, Risk Değerleme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ve İzleme iç kontrol sisteminin beş bileşenlerini oluşturmaktadır.

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ikincil mevzuat uyarınca yapılması gereken kamu iç kontrol standartlarına uyum çalışmaları, temelde beş ana başlığın çalışma eksenini belirlediği iç kontrol standartları ile bunların detaylarında yer alan alt başlıklar kapsamında iç kontrol sisteminin etkin olarak sürdürülüp sürdürülmediğini değerlendirmek amacıyla iç kontrol soru formları analiz edilmiş ve aşağıdaki tabloda sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo 14: İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçları

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak Kontrol Ortamı standardı analiz edildiğinde; birimlerde yönetici ve personelin etik davranış ilkelerini benimsediği, idarenin misyon, organizasyon yapısı ve görevlerin yazılı olarak belirlendiği ve personele bildirildiği, personelin çalıştığı işle ilgili uyum becerileri ve yeterliliklerinin güçlü ve yüksek olduğu, yetki devirlerinde mevzuata uygun, bilgili ve deneyimli personelin görevlendirildiği, üst yönetimin ise iç kontrolü sahiplendiği görülmüştür. Kontrol Ortamı bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Bu sonuç, Üniversitemizin kontrol faaliyetleri süreçlerinin oldukça etkin bir şekilde işlediğini ve kurum genelinde güçlü bir kontrol kültürünün yerleştiğini ortaya koymaktadır; ancak, orta seviyede kalan birimler için kontrol süreçlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak Risk Değerlendirme standardı analiz edildiğinde; birimlerde yürütülen faaliyetlerin stratejik plan ve performans programıyla belirlenen amaç ve hedeflere uyumun saptandığı, risk yönetimine ilişkin organizasyonel yapı ve görevlerin hazırlandığı, risklerin hangi düzeye kadar yönetileceğinin tespit edildiği, her yıl kurumun ve birimlerin amaç ve hedeflere yönelik risklerin belirlendiği ve risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik kontrol stratejilerinin belirlenerek uygulamaya konulduğu görülmüştür. Risk Değerlendirme bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Bu, Üniversitemizin risk yönetimi süreçlerinin güçlü bir altyapıya sahip olduğunu göstermektedir; ancak, düşük seviyede kalan birim için risk yönetimi farkındalığını artırıcı özel bir rehberlik programının devreye alınması gerektiği değerlendirilmiştir.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak Kontrol Faaliyetleri standardı analiz edildiğinde; kontrol faaliyetlerinin anlaşılır, uygulanabilir ve tutarlı olduğu, kontrol faaliyetlerinin değişen şartlar karşısında düzenli olarak gözden geçirildiği, kontrollerin uygulama maliyetinin beklenen faydayı aşmadığı, birimlerde görevler ayrılığı ilkesinin uygulandığı, hiyerarşik kontrollerin yapıldığı, bilgi sistemlerinin güvenliğinin yetki ve şifre verilerek sağlandığı, faaliyetlerin sürekliliğini sağlamak için ek görevlendirmelerin yapıldığı, yöneticilerin görevin verilmesi ve yerine getirilmesine ilişkin prosedürleri belirli periyotlarla izlediği belirlenmiştir. Kontrol Faaliyetleri bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı

anlaşılmaktadır. Bu sonuç, Üniversitemizin kontrol faaliyetleri süreçlerinin oldukça etkin bir şekilde işlediğini ve kurum genelinde güçlü bir kontrol kültürünün yerleştiğini ortaya koymaktadır; ancak, orta seviyede kalan birimler için kontrol süreçlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak Bilgi ve İletişim standardı analiz edildiğinde; yönetici ve personelin yürütülen faaliyetlere ve bu faaliyetlerin sonuçlarına hızlı ve zamanında eriştiği, birimlerde iş ve işlemlerin iletişimi, kaydı, sınıflandırılması ve arşivlenmesinde elektronik belge yönetim sisteminin kullanıldığı, kurum içi iletişimin yazışma, elektronik posta, telefon kullanılarak sağlandığı, raporların web sayfalarında duyurulduğu, bilgi işlem altyapısına ilişkin hizmetlerin yerine getirildiği, elektronik ortamda muhafaza edilen bilgi ve verilere yönelik zararlı girişimler ve bunlar sonucu oluşan zaafiyetler karşısında mevcut bilgilerin güvenliğini ve gizliliğini sağlamak adına güvenlik kontrollerinin yapıldığı, ihbar ve şikayetlerin takip edildiği belirlenmiştir. Bilgi ve İletişim bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin en yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır. Bu, Üniversitemizin bilgi ve iletişim süreçlerinin oldukça gelişmiş olduğunu ve kurum genelinde bilgi akışının etkin bir şekilde yönetildiğini göstermektedir; ancak, orta seviyede kalan birimler için bilgi paylaşım süreçlerinin daha yapılandırılmış hale getirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak İzleme standardı analiz edildiğinde; birimlerin düzenli toplantılar düzenlediği, yazışmaların elektronik belge yönetim sistemi üzerinden takip edildiği, iç ve dış denetim raporlarının değerlendirildiği, faaliyet raporlarının hazırlandığı, performans programının izlendiği, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun iç kontrol sistemini yıllık olarak değerlendirdiği, İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu'nun yıllık olarak hazırlandığı, harcama birimlerinde yöneticilerin sürekli izleme sorumluluklarını yerine getirdikleri görülmüştür. İzleme bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek seviyede olduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Bu sonuç, Üniversitemizin izleme süreçlerinin oldukça etkin bir şekilde işlediğini ve kurum genelinde güçlü bir izleme kültürünün yerleştiğini ortaya koymaktadır; ancak, orta seviyede kalan birimler için izleme prosedürlerinin daha yapılandırılmış bir şekilde uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir.

Üniversitemiz iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi amacıyla iç kontrol sistemi soru formları analiz sonuçları ile ön mali kontrole ilişkin veriler birlikte incelendiğinde, yönetici ve

personelin yaptığı her iş ve işlemlerde iç kontrole riayet ettikleri, varlıkların korunduğu, kaynakların ekonomik ve verimli kullanıldığı, faaliyetlerin mevzuata uygun olduğu, Üniversitemizde iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, tüm bileşenlerin doğru ve verimli bir şekilde işlediği, kontrol sisteminin yapılandırılması çalışmalarının kurum personeli tarafından sahiplenildiği, katılımcı, gayretli ve yapıcı bir yaklaşım gösterildiği, iç kontrol sisteminin ihtiyaç duyduğu güncellemelerin yapıldığı ve İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı'nda yer alan faaliyetlerin iyi bir şekilde yerine getirilmeye çalışıldığı değerlendirilmiştir. Bu genel değerlendirme, Üniversitemizin iç kontrol sisteminin tüm bileşenlerde güçlü bir yapıya sahip olduğunu ve kurum genelinde iç kontrol kültürünün kökleştiğini göstermektedir. Ancak, özellikle düşük ve orta seviyede kalan birimler için hedefe yönelik iyileştirme planlarının devreye alınması, iç kontrol sisteminin sürdürülebilirliğini ve etkinliğini daha da artıracaktır.

V.1. Güçlü Yönler

- Üniversite faaliyetleri, stratejik amaç ve hedefler ile uyumludur. Bu uyum, Üniversitemizin stratejik planlama süreçlerinin etkin bir şekilde işlediğini ve faaliyetlerin belirlenen hedeflere yönelik olarak sistematik bir şekilde yürütüldüğünü göstermektedir.
- Üniversite personeli niteliklidir. Personelin mesleki yeterlilikleri ve uzmanlık alanlarındaki yetkinlikleri, iç kontrol sisteminin uygulanmasında önemli bir avantaj sağlamaktadır.
- Görev ve iş tanımları net olarak oluşturulmuştur. Bu netlik, görevler ayrılığı ilkesinin uygulanmasında ve yetki devirlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmasında önemli bir rol oynamaktadır.
- Risk yönetimi çalışmaları düzenli olarak yapılmaktadır. Risk Strateji Belgesi ve yıllık risk analiz çalışmaları, Üniversitemizin risk yönetimine proaktif bir yaklaşım sergilediğini ve risklerin zamanında tespit edilip yönetildiğini göstermektedir.
- Üst yönetim, iç kontrol sistemine olumlu bakmaktadır. Üst yönetimin iç kontrol sistemini sahiplenmesi, kurum genelinde iç kontrol kültürünün yerleşmesinde kilit bir faktör olmuştur.
- Üniversitede mesleki yeterlilik ve uzmanlaşmaya önem verilmektedir. Bu, personelin sürekli gelişimini destekleyen eğitim programları ve mesleki gelişim faaliyetleriyle sağlanmaktadır.

- Üniversitede iç kontrol alışkanlığı oluşmuştur. Bu alışkanlık, iç kontrol süreçlerinin günlük faaliyetlere entegre edildiğini ve personelin bu süreçlere katılımının yüksek olduğunu göstermektedir.
- Mevzuatta istenen raporlar doğru, güvenilir ve zamanında üretilmektedir. Bu, Üniversitemizin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine bağlılığını ortaya koymaktadır.
- Üniversitede bilgi sistemleri, kurum ihtiyaçlarına cevap verebilen, güçlü bir yapıya sahiptir. Elektronik belge yönetim sistemi ve bilgi güvenliği kontrolleri, bilgi akışının etkin ve güvenli bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır.
- Üniversite birimlerinin web sayfalarında iç kontrol ile ilgili uygulama ve düzenlemeler duyurulmuştur. Bu, iç kontrol süreçlerinin şeffaf bir şekilde paylaşılmasını ve tüm paydaşların bu süreçlere erişimini kolaylaştırmaktadır.
- Üniversite organizasyon şemaları, görev dağılımı ve hesap vermeye uygun raporlama kanallarını göstermektedir. Bu yapı, hesap verme sorumluluğunun açıkça tanımlanmasını ve yönetim süreçlerinin etkin bir şekilde işlenmesini sağlamaktadır.
- Üniversite birimleri ve alt birimlerinin görev tanımlarına yönelik düzenlemeleri yapılmıştır. Bu düzenlemeler, birimlerin sorumluluklarının net bir şekilde belirlenmesini ve faaliyetlerin koordineli bir şekilde yürütülmesini desteklemektedir.
- İç kontrol sistemi izleme fonksiyonu etkin olarak yerine getirilmektedir. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun düzenli değerlendirmeleri ve yıllık raporlama faaliyetleri, izleme süreçlerinin etkinliğini artırmaktadır.

V.2. İyileştirmeye Açık Alanlar

- Üniversitede personelin ayrılma ve katılma hareketliliği oranının yüksek olması dolayısıyla iç kontrol sisteminin benimsenmesinde uyum zaman almaktadır. Bu durum, yeni katılan personelin iç kontrol süreçlerine adaptasyonunu zorlaştırmakta ve sistemin sürekliliğini olumsuz etkileyebilmektedir.
- Tüm çalışanların görev tanımları, hassas görevleri, etik davranış uygulamaları vb. hakkında farkındalık artırılmalıdır. Buna ilişkin bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır. Bu farkındalık eksikliği, özellikle hassas görevlerde çalışan personelin etik standartlara tam uyum sağlamasını ve görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirmesini engelleyebilir.

- Diğer birimlerle ortak yürütülmesi gereken risklere ilişkin birimler arasında gerekli işbirliği ve iletişimin kurulması sağlanmalıdır. Birimler arası iletişim eksikliği, ortak risklerin etkili bir şekilde yönetilmesini zorlaştırabilir ve bu durum, Üniversitenin genel risk yönetimi performansını olumsuz etkileyebilir.
- Üniversitenin mevcut fiziki arşiv kapasitesinin artırılmasına ihtiyaç vardır. Yetersiz arşiv kapasitesi, belgelerin güvenli bir şekilde saklanması ve gerektiğinde hızlı bir şekilde erişilmesini zorlaştırarak operasyonel verimliliği azaltabilir.
- Faaliyetlerin, mali karar ve işlemlerin sürekliliğini sağlamaya yönelik standartlara uygun olarak hazırlanan dokümanların sürekli gözden geçirilerek güncellenmesi ve tüm personelin bu dokümanlara ulaşılabilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu eksiklik, faaliyetlerin sürekliliğini ve standartlara uygunluğunu riske atabilir; ayrıca, personelin güncel bilgilere erişimde yaşadığı zorluklar, iç kontrol süreçlerinin etkinliğini azaltabilir.

V.3. Eylem İçin Öneriler

- Üniversitemiz personelinin kurumsal aidiyet ve çalışma motivasyonlarını güçlendirecek planlamalar yapılmalıdır. Bu kapsamda, personel için düzenli motivasyon etkinlikleri, kurumsal kültürü güçlendiren sosyal faaliyetler ve performans ödüllendirme sistemleri hayata geçirilmelidir.
- Birimlerin kendi iş ve işlemlerinde iç kontrolün daha etkin çalışması sağlanmalıdır. Bu amaçla, birimlere özel iç kontrol rehberleri hazırlanmalı ve birim yöneticileri için iç kontrol süreçlerini izleme ve değerlendirme konusunda düzenli eğitimler düzenlenmelidir.
- Harcama birimlerinde yönetici, personelin iş ve işlemlerini izlemeli ve onaylamalı, hata ve usulsüzlüklerin giderilmesi için gerekli talimatları vermelidir. Ayrıca, yöneticilerin izleme faaliyetlerini desteklemek için dijital bir izleme platformu geliştirilmeli ve bu platform üzerinden hata ve usulsüzlüklerin hızlı bir şekilde raporlanması sağlanmalıdır.
- Personel yetersizliği, geçici veya sürekli olarak görevden ayrılma, yeni bilgi sistemlerine geçiş, yöntem veya mevzuat değişiklikleri ile olağanüstü durumlar gibi faaliyetlerin sürekliliğini etkileyen durumlara ilişkin önleyici ve düzeltici tedbirlerin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, personel hareketliliğine karşı bir yedekleme planı oluşturulmalı, yeni bilgi sistemlerine geçiş süreçlerinde kapsamlı

eğitimler verilmeli ve olağanüstü durumlar için bir acil durum eylem planı hazırlanmalıdır.

- Harcama birimlerinde yönetici ve personel ile İç Denetim Birimi Başkanlığı arasında etkin bir işbirliği sağlanmalıdır. Bu işbirliğini güçlendirmek için düzenli koordinasyon toplantıları düzenlenmeli ve İç Denetim Birimi ile harcama birimleri arasında bir iletişim kanalları oluşturulmalıdır.
- Her bir faaliyet ve risk için uygun kontrol strateji ve yöntemleri (düzenli gözden geçirme, örnekleme yoluyla kontrol, karşılaştırma, onaylama, raporlama, koordinasyon, doğrulama, analiz etme, yetkilendirme, gözetim, inceleme, izleme vb.) belirlenmeli ve uygulanmalıdır. Bu stratejilerin uygulanmasında, özellikle risk seviyesi yüksek olan birimler için öncelikli bir kontrol planı oluşturulmalı ve bu planın uygulanması düzenli olarak denetlenmelidir.